

Mgla w Polsce: rodzaje, przyczyny i wpływ na widoczność

Od mgły radiacyjnej po gorska - skąd się bierze i kiedy jest najgroźniejsza

Tomasz Krajewski · 08.09.2026

Wczesnym rankiem 15 listopada 2023 roku na autostradzie A1 w okolicach Piotrkowa Trybunalskiego doszło do karambolu z udziałem ponad trzydziestu pojazdów. Główną przyczyną: gęsta mgła, widoczność poniżej 50 metrów. Wypadek ten przypominał, że mgła to nie tylko malownicze zjawisko fotografowane nad Wisłą o świcie - to realne zagrożenie, które każdego roku powoduje setki kolizji na polskich drogach. Polska, ze względu na swoje położenie geograficzne i klimat przejściowy, należy do krajów europejskich o największej liczbie dni z mgłą w ciągu roku.

Czym właściwie jest mgła i jak powstaje?

Mgła to nic innego jak chmura zawieszona tuż przy powierzchni ziemi. Składa się z mikroskopijnych kropelek wody lub kryształków lodu zawieszonych w powietrzu. Oficjalnie mówimy o mgle, gdy widzialność spada poniżej 1000 metrów. Gdy wynosi od 1 do 10 kilometrów, meteorolodzy używają określenia zamglenie. Granica ta ma kluczowe znaczenie dla służb lotniczych i drogowych.

Podstawowy mechanizm powstawania mgły jest zawsze ten sam: powietrze musi się ochłodzić do punktu rosy - temperatury, przy której para wodna zaczyna się skraplać. Różne drogi prowadzące do tego ochłodzenia dają różne typy mgły. I tu zaczyna się ciekawa meteorologia.

Rodzaje mgły w Polsce - cztery główne typy

Mgła radiacyjna - królowa jesiennych poranków

To zdecydowanie najczęstszy rodzaj mgły w Polsce. Pojawia się przy bezchmurnym niebie, słabym wietrze i wysokiej wilgotności powietrza - najczęściej w nocy lub o świcie.

Mechanizm jest prosty: ziemia wypromieniowuje ciepło w kosmos, ochładza się szybko, a wraz z nią ochładza się przyziemna warstwa powietrza. Gdy temperatura spadnie do punktu rosy, para wodna skrapla się i tworzy mgłę.

Mgła radiacyjna jest typowa dla kotlin, dolin rzecznych i terenów nizinnych. Kotliną Kłodzką, doliną Bugu na Podlasiu, Polesie Lubelskie - to miejsca, gdzie takie mgły potrafią utrzymywać się przez całe przedpołudnie. W Biebrzy mgły radiacyjne jesienią to niemal codzienność. Zazwyczaj rozwiewa je słońce do godziny 10-11, ale przy słabym nasłonecznieniu w grudniu mogą trwać przez cały dzień.

Kluczowe cechy mgły radiacyjnej:

- Tworzy się przy bezchmurnym niebie i słabym wietrze (poniżej 3 m/s)
- Najczęstsza od września do marca, szczyt w październiku i listopadzie
- Grubość warstwy od kilku do kilkudziesięciu metrów
- Zazwyczaj zanika po wschodzie słońca w ciągu 2-4 godzin
- Najgroźniejsza w dolinach i kotlinach - tam jest najgęstsza i najtrwalsza

Mgla adwekcyjna - ciepłe powietrze nad zimna ziemia

Mgla adwekcyjna powstaje, gdy ciepłe i wilgotne powietrze napływa nad zimniejsze podłoże. Ochładza się od dołu, osiąga punkt rosy i tworzy mgłę. W Polsce ten typ pojawia się najczęściej zimą i wczesną wiosną, gdy znad Atlantyku lub Morza Śródziemnego napływają masy ciepłego powietrza nad zmrożone niziny.

Charakterystyczną cechą mgły adwekcyjnej jest jej rozległość - może obejmować setki kilometrów kwadratowych jednocześnie. Nie cofa się po wschodzie słońca tak łatwo jak radiacyjna. Potrafi utrzymywać się przez cały dzień, a nawet kilka dni z rzędu. Dla kierowców i pilotów jest szczególnie podstępna właśnie dlatego: nie ma wyraźnego okna czasowego, kiedy można się jej spodziewać.

Morze Bałtyckie odgrywa tu specjalną rolę. Zimą woda morska jest cieplejsza niż ląd, więc wilgotne powietrze znad Bałtyku napływające na Pomorze i Warmię może generować gęste mgły adwekcyjne, które sięgają niekiedy aż po okolice Bydgoszczy czy Olsztyna.

Mgla frontalna - zjawisko towarzyszące frontom atmosferycznym

Mgla frontalna pojawia się w strefie frontu atmosferycznego, najczęściej ciepłego. Gdy ciepłe powietrze wznosi się nad zimną masę i opady deszczu padają przez zimniejszą warstwę, krople parują, nasycają powietrze wilgocią i powodują kondensację. Efektem jest mgła rozciągająca się wzdłuż linii frontu.

Ten typ mgły jest trudniejszy do przewidzenia dla przeciętnego obserwatora, bo pojawia się niezależnie od pory dnia i nocy, często towarzysząc opadom mżawki. W Polsce najczęściej obserwujemy ją jesienią i zimą przy przejściu frontów znad Atlantyku. Widoczność podczas mgły frontalnej bywa wyjątkowo zmienna - w ciągu kilkunastu minut może spaść z kilku kilometrów do 100 metrów.

Mgla gorska - zjawisko z innej bajki

W Tatrach, Karkonoszach, Bieszczadach czy Beskidach mgła to codzienny gość. Tutaj jednak mechanizm jest nieco inny. Gdy wilgotne powietrze unosi się wzdłuż stoków, ochładza się adiabatycznie - z każdym 100 metrami wzniesienia temperatura spada o około 0,65°C. Gdy powietrze osiągnie punkt rosy, tworzy się chmura, która z perspektywy turysty na szlaku wygląda dokładnie jak gęsta mgła.

Mgła gorska jest szczególnie niebezpieczna dla turystów z kilku powodów. Po pierwsze, pojawia się błyskawicznie - w Tatrach potrafi zejść na gran w ciągu kilkunastu minut. Po pierwsze, drastycznie utrudnia orientację w terenie. Szlaki znakowane co 200-300 metrów nagle stają się pułapką. TOPR interweniuje każdego roku przy kilkudziesięciu zdarzeniach, w których mgła była czynnikiem decydującym o zagubieniu się turystów.

Gdzie w Polsce jest najwięcej mgły? Dane z wielolecia

Polska ma wyraźną geografie mgły. Nie jest ona rozłożona równomiernie - różnice między regionami są znaczne i wynikają z ukształtowania terenu, bliskości zbiorników wodnych i lokalnych cech klimatycznych.

Kasprowy Wierch to absolutny rekordzista - ponad 200 dni z mgłą rocznie to wynik porównywalny z najbardziej mglistymi miejscami Europy Zachodniej. Kotliny sudeckie,

zwłaszcza Kotlina Kłodzka i Jeleniogorska, od lat notują ponad 90 dni mglistych. Dla kontrastu: wschodnie Mazowsze czy Lubelszczyzna mają ich znacznie mniej, choć jesienne mgły radiacyjne nad Bugiem i Narwią potrafią być spektakularne.

"Mgła w kotlinach sudeckich to nie tylko zjawisko meteorologiczne - to element krajobrazu kulturowego regionu. Jelenia Góra przez dekady nosiła nieoficjalne miano jednego z najbardziej mglistych miast Polski, co przekładało się nawet na lokalne legendy i literaturę.